

Obra poètica

Manuel Bertran i Oriola, **Obra poètica**, Editorial Claret, Barcelona 2006.

Les lectures ben guiades solen retribuir satisfactòriament el lector quant a comprensió, context situacional i valoració de l'autor llegit. El guiatge que David Jou fa en el pròleg de *Obra poètica* de Manuel Bertran i Oriola, que ha tret l'editorial Claret aquest 2006 (una edició a cura de les seves filles Montserrat i Maria, David Jou, Josep Ruaix i Josep Ferret), és, doncs, en aquest sentit, excel·lent. Convida a analitzar l'obra de Bertran Oriola destacant-ne la musicalitat, la pulcritud, l'encert de les imatges literàries i l'elaboració dels continguts. L'obra d'aquest poeta es caracteritza formalment per l'ús d'una gran varietat estròfica.

Bertran i Oriola conrea eminentment la temàtica religiosa i se li atribueixen com a models més propers, en aquest sentit, Ramon Llull, sant Joan de la Creu, Joan Maragall i Jacint Verdaguer. Octavi Saltor, Osvald Cardona, Carles Cardó i Climent Forner l'han considerat hereu de Verdaguer. Llegint l'obra de Bertran i Oriola hom s'adona fàcilment que és amarada de religiositat. I citacions com les que ara transcri-

vim en donen testimoni: «... una de les valors més clares de la mística catalana del nostre temps ...» (Osvald Cardona); «... entre els laics el primer poeta religiós que ha fet de la seva obra un únic cant a Déu ...» (Albert Manent); «... Bertran i Oriola ha donat categoria lírica a l'estampa pietosa investint-la de perfecció formal, d'originalitat, de modernitat ...» (Climent Forner).

Malgrat tot, val a dir que l'obra de Bertran i Oriola és poc coneguda. Per dues causes principals, segons el prologuista esmentat: d'una banda, «els enormes canvis socials, eclesials, artístics, literaris i polítics esdevinguts des que ell elaborà la seva obra i que han afectat especialment la vivència religiosa i la seva presència social»; i d'altra, «vivim un temps ara per ara no gaire propici a la consideració atenta de la perspectiva espiritual en què el poeta trobà la seva inspiració i la seva força». L'objectiu, doncs, d'aquesta edició que comentem és deixar constància de la bella elaboració i de la profunda convicció dels seus poemes. L'edició s'ha fet coincidir amb el centenari del naixement de Manuel Bertran i Oriola i amb els vint-i-cinc anys de la seva mort.

Aquest autor començà a escriure poesia quan ja tenia vint-i-cinc anys. Fou autodidacte. Però tingué com a referents altres escriptors de l'època: Octavi Saltor i Sebastià Sánchez-Juan, entre altres. També va rebre influències noucentistes de Josep Carner i de Josep Mª López Picó.

L'obra de Bertran i Oriola aplegada en aquest volum no era tota inèdita. Tret del darrer llibre, *Humor, tendresa. País, paisatge. Tres escriptors*, els altres ja havien estat edi-

tats. *Comunió* (1945) i *Cantata de Nadal* (1947) per l'editorial Estel; *Quaresma* (1949) i *Ciutat de Déu* (1957) per l'editorial Barcino dins Publicacions de «La Revista»; *Ressons de Déu* (1997, una edició pòstuma) per Columna-Albí; i *Recull de temes cardonins* (2001, també, doncs, en una edició pòstuma) a Cardona.

De *Comunió* (1945) cal destacar que és el llibre en què l'herència de Verdaguer es manifesta més clarament. *Cantata de Nadal* (1947) presenta l'estructura d'una missa. L'estrenà l'Orfeó Gracienc al Palau de la Música Catalana l'any 1961. *Quaresma* (1949) expressa la vivència religiosa del poeta durant la guerra civil. La persecució, la por, la nostàlgia, la necessitat d'amagar-se són els aspectes que impressionen més. Aquesta mateixa impressió es continua notant dins *Ciutat de Déu* (1957). En *Ressons de Déu*, Bertran i Oriola estableix a través dels seus poemes un diàleg amb Déu, un diàleg profund i sentit en plenitud. *Recull de temes cardonins* conté poemes dedicats a la ciutat on va néixer, Cardona. S'aparta del tema religiós, com en *Humor, tendresa. País, paisatge. Tres escriptors*. Cal dir, doncs, que a part de la temàtica religiosa també tractà temes més convencionals, sobretot en les composicions escrites després de la guerra. La llengua i la nació catalanes també hi tenen un lloc destacat, en la seva obra.

Convé reconèixer que la pauta de lectura proposada per David Jou és útil i, per tant, recomanable: «... llegir els poemes no com un fet passat i particular sinó com a mostra d'una categoria general que s'obre a la comprensió profunda de molts éssers en circumstàncies més o menys paral·leles...» ◆

NÚRIA VENTURA

Catalunya, un país d'Europa

M. Mercè ANDREU i altres, **Catalunya, un país d'Europa: Guia didàctica i turística**, Ed. Fundació Torre del Palau, Barcelona 2003.

Amb un format de butxaca i editat per la Fundació Torre del Palau, de Terrassa, aquest volum té per finalitat donar a conèixer el país des de tots els punts de vista: des de la geografia física a la gastronomia, des de la història al folklore, des de l'art a l'economia.

I, mirant-ho més àmpliament, fa una introducció a la vida passada i present de Catalunya «per a col·lectius socials diversos, joves o no, d'Europa, d'Espanya i de tots els convencionalment anomenats Països Catalans», tal com s'explica en el pròleg de Josep M. Font.

El llibre es compon de dos grans apartats, diferenciats pel color diferent de paper:

— **Catalunya, un país d'Europa**, on es recullen la geografia física, econòmica i humana, el patrimoni natural, la divisió territorial, l'economia, la llengua, la història i els elements més característics del folklore, les festes i tradicions i la gastronomia.

— **12 rutes per Catalunya**. En cada una de les rutes s'hi pot trobar el mapa general, el plànol de la ciutat visitada (la més important), els llocs d'interès, tant en la pròpia ruta com en llocs pròxims que, pel seu interès, valdrien un breu desplaçament.

El llibre és il·lustrat a tot color, amb moltes fotografies, però també amb mapes i reproduccions d'obres d'art. Va acompanyat d'un CD-Rom que complementa de manera més gràfica el contingut general de l'obra.

L'edició és en paper *couché*, cosa que dona al llibre un toc de qualitat no gens habitual en aquest tipus de guies.

També és editat en anglès i hi ha el projecte d'editar-lo en llengua francesa, alemanya, italiana, holandesa i castellana. ◆

JOSEP M. FONT